

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

6 november 2000

BELEIDSBRIEF

Onderwijs en Vorming

Beleidsprioriteiten 2000-2001

ingediend door mevrouw Marleen Vanderpoorten,
Vlaams minister van Onderwijs en Vorming

INHOUD

	Blz.
1. Aantrekkelijker maken van het leerkrachtenberoep	3
2. Vereenvoudigen van de regelgeving	5
3. De schoolverlaters stevige startkwalificaties verstrekken	6
4. Kwaliteitszorg en -bewaking optimaliseren	7
5. De eindtermen finaliseren en basiscompetenties ontwikkelen	7
6. Het onderwijs afstemmen op de verschillen tussen leerlingen	9
7. Wegwerken van financiële drempels	10
8. Realiseren van vrije keuze en objectieve verschillen	11
9. Het draagvlak van de scholen en de Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB's) versterken	11
10. Informatie- en communicatietechnologie (ICT) integreren	12
11. Een participatieve schoolcultuur stimuleren	13
12. Leerplicht, leerrecht en leerlingenrecht	13
13. Zorgen dat leerlingen graag naar school gaan	14
14. Opvang van het jonge kind optimaliseren	14
15. Het tertiair onderwijs versterken in de uitvoering van zijn maatschappelijke opdracht	15
16. Leren uitbouwen tot een proces van levenslang en levensbreed leren	20
17. Brussel en de Vlaamse Rand	21
18. Voorzitterschap van de Europese Unie	21

BELEIDSBRIEF ONDERWIJS EN VORMING 2000-2001

In deze beleidsbrief wens ik dieper in te gaan op de projecten die tijdens het komende werkingsjaar zullen opstarten, worden verder gezet en/of gefinaliseerd. Ik gebruik daarvoor het kader van de operationele doelstellingen uit mijn beleidsnota.

Ik zal de grote principes van nieuwe besluitvorming, hervormingen en vernieuwingen uitgebreid met het Vlaams Parlement bespreken. In het verleden is echter meermaals gebleken dat centraal gestuurde beleidslijnen hun effect missen als ze niet gedragen worden door het veld. Daarom zal ik bij het uitwerken van de onderstaande projecten overleggen met het brede onderwijsveld. Ik zal de discussie en samenspraak met alle betrokkenen stimuleren en ervoor zorgen dat de projecten in partnership met de verantwoordelijken op het terrein worden uitgewerkt, opgestart en gerealiseerd. Ik zal in de eerste plaats gebruik maken van het formeel overleg met de koepels van inrichtende machten en met de vakbonden. Daarnaast wens ik de diverse mogelijkheden tot informeel overleg in het besluitvormingsproces te betrekken. Ik wens hierbij evenwel te onderstrepen dat de mogelijkheden tot overleg en participatie de snelheid en de efficiëntie van de besluitvorming niet mogen ondermijnen. Politieke prioriteiten worden bepaald door het parlement, de regering en de minister. De overheid moet haar verantwoordelijkheid ter zake opnemen.

1. Aantrekkelijker maken van het leerkrachtenberoep

1.1. Een breed maatschappelijk debat

In mijn beleidsnota voor 1999-2004 kondigde ik een omvattend actieplan aan om het leerkrachtenberoep aantrekkelijker te maken, alsook een breed maatschappelijk debat dat het actieplan moet schragen. Dat debat werd inmiddels opgestart. Om zoveel mogelijk meningen te verzamelen, opende ik speciaal daarvoor een e-mailadres. Tijdens het komende werkjaar zal ik het debat verder stimuleren. Ik zal het onderwijsveld en de ruimere samenleving uitnodigen om daarop te reageren en suggesties te formuleren. Een team van onderzoekers zal het debat wetenschappelijk ondersteunen en begeleiden.

Verdere discussies rond diverse deelthema's zullen op verscheidene fora worden opgestart:

- Directies krijgen de kans mij hun suggesties voor te leggen tijdens hoorzittingen in de provincies (o.a. "ronde van Vlaanderen");
- De taakbelasting, het comfort, de kwaliteit en de verloning van het leerkrachtenberoep zullen belangrijke aandachtspunten zijn van de besprekingen met de representatieve organisaties en actoren in het kader van een nieuwe CAO voor 2001 en 2002.

De stuurgroep die de evaluatie van de lerarenopleiding begeleidt, heeft de voorbereidende fase afgesloten. De evaluatie op het terrein gaat midden november van start. Het hele proces zal afgerond zijn tegen juni 2001.

Tijdens het najaar 2001 zullen de conclusies van het maatschappelijk debat en deze van de evaluatie van de lerarenopleiding worden gebundeld in een globaal concept over de waardering van de leerkrachten. Dat concept zal vertaald worden in een samenhangend geheel van beleidsvoorstellen, die uiteindelijk hun beslag zullen krijgen in overeenkomsten (CAO) en decretale initiatieven.

Het decreet van 8 juni 2000 voert vanaf 1 september 2000 een aantal dringende maatregelen in om het tekort aan leerkrachten op korte termijn op te vangen. Ze garanderen een betere bezoldiging van overwerk en bijbetrekkingen, maken het mogelijk dat personeelsleden tijdens een verlof of terbeschikkingstelling of na pensionering tijdelijk opnieuw in actieve dienst kunnen treden en regelen de vervangingspool. Deze maatregelen zullen in de loop van dit werkingsjaar geëvalueerd worden. Een evaluatierapport over de vervangingspool zal zo spoedig mogelijk aan het Vlaams Parlement worden voorgelegd.

Voor het basisonderwijs zullen vanaf dit schooljaar korte reglementaire vervangingen in de maand juni opnieuw mogelijk zijn. Zo kan er tot de allerlaatste dag van het schooljaar in elke klas een leerkracht staan.

In september 2000 wordt -in uitvoering van CAO IV- een tweede stap gezet in het optrekken van de wedde van (kleuter)onderwijzer(e)s(sen) in de richting van de weddenschaal van de regenten. Een gelijkaardige weddenaanpassing start ingevolge CAO V voor het paramedisch en sociaal personeel. Een aantal administratieve en ondersteunende functies zullen een stapsgewijze weddenverhoging krijgen, die recht doet aan de verruiming van hun opdracht.

CAO V voorziet bovendien in maatregelen om de werkdruk in het kleuteronderwijs te verlagen. Binnen de bestaande 26 uren schoolopdracht worden vanaf september 2001 de maximum kindgebonden prestaties van de kleuteronderwijzers verlaagd. De vrijgekomen lestijden zullen resulteren in extra aandacht voor bewegingsopvoeding voor de kinderen.

1.2. Human resource management (HRM)- decreet

Een themadecreet rond human resource management zal de scholen en de directeurs aanzetten een modern en degelijk personeelsbeleid te voeren. Dit decreet zal voor alle onderwijsniveaus en netten een sluitend kader uittekenen voor instrumenten als functiebeschrijvingen en evaluaties. Op die wijze zal de situatie van personeelsleden met opdrachten in meer dan één onderwijsniveau en/of net meteen duidelijk zijn.

Verouderde vormen van personeelsbeleid zullen worden afgebouwd. Inzake tucht en evaluatie zal het decreet in vernieuwde en effectieve beroepsprocedures voorzien. De laagdrempeligheid van deze procedures en het juridisch gezag van de uitspraken van de beroepsorganen vormen daarbij een bijzonder aandachtspunt.

Het totaal pakket aan maatregelen zal zowel de autonomie van de onderwijsinstellingen als de rechtsbescherming van de personeelsleden verzekeren.

Tijdens het komende werkjaar zal ik een structuur laten uitwerken die de implementatie van de federale wet rond welzijn op het werk in het Vlaamse onderwijs kan garanderen. Een structuur zal instaan voor de aanstelling van preventieadviseurs en voor de begeleiding van de interne diensten op schoolniveau over de netten heen. Samen met mijn Vlaamse collega's bevoegd voor welzijn en werkgelegenheid zal ik streven naar een eenvoudige en efficiënte organisatie van het arbeidsgeneeskundig toezicht op de stagiairs. Na de besprekingen op Vlaams niveau, zullen wij de bevoegde federale minister onze plannen ter implementatie van welzijn op het werk voorleggen.

1.3. Differentiatie in de loopbaan

Bij de voorbereiding van de CAO voor 2001 en 2002 is de invulling van de onderwijsloopbaan uitdrukkelijk aan de orde. Mogelijkheden tot vorming, functiedifferentiatie, loopbaankrediet, mobiliteit en flexibiliteit maken intrinsiek deel uit van deze discussie.

1.4. Schoolleiding

De mandaatvergoeding voor directeurs die belast zijn met de functies van algemeen directeur en coördinerend directeur en verantwoordelijkheid dragen voor minimum 2000 leerlingen is geregeld. Dit is de eerste stap in de richting van de financiële waardering van deze leidinggevenden.

Het principe van het mandaat voor directeurs van scholen wordt gespreid ingevoerd. Gelet op de inspanningen bij de omvorming van de PMS-centra en de MST-equipes tot Centra voor Leerlingenbegeleiding, werd het mandaatsysteem in deze sector eerst ingevoerd. Op grond van deze ervaringen en besprekingen met de onderwijspartners zal de invoering in het secundair onderwijs, het volwassenenonderwijs en in het deeltijds kunstonderwijs geleidelijk volgen. De invoering van het mandaatsysteem in deze onderwijsniveaus zal worden geëvalueerd vooraleer zal worden beslist het in het basisonderwijs in te voeren.

Ondertussen krijgen directies van het basisonderwijs een stapsgewijze verhoging van hun loon overeenkomstig de loonsverhogingen voor de (kleuter)onderwijzer(es)s(en).

In uitvoering van CAO V zal het basisonderwijs -boven op de verhoging van de werkingstoelagen van de laatste jaren - in 2001 én 2002 telkens een extra injectie van 250 miljoen frank ontvangen voor de aanwerving van administratieve en beleidsondersteunende personeelsleden. Deze injectie kadert in de uitwerking van een permanente administratieve en beleidsondersteunende kern voor (groepen van) basisscholen.

2. Vereenvoudigen van de regelgeving¹

De beleidsnota onderwijs 1999-2004 duidt een aantal sectoren aan, waarin de vereenvoudiging zal doorgevoerd worden. Inmiddels werden projecten opgestart in een aantal prioritaire domeinen.

De administratieve lasten voor de basisscholen zullen verminderen. Het aantal teldata werd gereduceerd, de procedure bij schoolveranderingen en de formulieren voor het opvragen van jaarlijkse inlichtingen werden vereenvoudigd.

De planlast is in het basisonderwijs vaak te groot. De oorzaak daarvan ligt niet alleen bij de centrale overheid. Voor 2001 heb ik reeds concrete afspraken gemaakt met mijn administratie, de onderwijsinspectie, de begeleidingsdiensten, de koepels, de inrichtende machten, de schoolbesturen en de vakbonden om de planlast in het basisonderwijs te verminderen.

¹ De vermelde initiatieven hebben uitsluitend betrekking op het kleuter-, leerplicht- en volwassenenonderwijs. Voor de vereenvoudiging van de regelgeving in het tertiair onderwijs verwijs ik naar het desbetreffende hoofdstuk.

In het komende jaar zullen o.a. de procedures en wetgeving inzake extra-murosactiviteiten, speciale onderwijsleermiddelen, gelijkwaardigheid van getuigschriften basisonderwijs en onthaal van anderstalige nieuwkomers, omkadering voor de levensbeschouwelijke vakken worden aangepakt.

In het secundair onderwijs zal de lesspreiding op dag-, week- en jaarbasis binnen bepaalde grenzen flexibel kunnen worden ingevoerd. De leerlingenstages krijgen een globaal, eenduidig en doorzichtig kader, dat maximale autonomie geeft aan de scholen om ze samen met de beroepssectoren in te vullen.

Op dit ogenblik bestaat er voor het secundair onderwijs een zeer ingewikkelde regeling inzake het opvoedend, administratief en ondersteunend personeel. Daarom wordt een nieuw concept inzake schoolondersteunend personeel uitgewerkt, waarbij het puntensysteem wordt vereenvoudigd.

Voor het buitengewoon secundair onderwijs worden gelijkaardige initiatieven van vereenvoudiging en actualisering van wet- en regelgeving ontwikkeld.

3. De schoolverlaters stevige startkwalificaties verstrekken

3.1. Een actieplan voor de waardering van het technisch- en beroepssecundair onderwijs uitwerken

In de loop van dit parlementair jaar zal ik het Vlaams Parlement een nota “Waardering TSO-BSO. Samenwerking met de beroepenwereld” ter discussie voorleggen. Het document zal onder meer de samenhang van de waardering van het TSO-BSO met het actieplan inzake levenslang leren toelichten. Het zal eveneens een aantal concrete actiepunten omvatten.

Vanuit de invalshoek van levenslang leren zal ik de relevantie van de onderwijsvormen nagaan. De resultaten van dat onderzoek kunnen een aanzet leveren tot de herstructurering van het secundair onderwijs.

Het systeem van deeltijds leren zal worden bijgesteld met het oog op duidelijke afspraken inzake trajectbegeleiding, een eenduidig opleidingsstatuut en een combinatie tussen onderwijs en werkervaring.

Met het oog op de waardering van het technisch en beroepssecundair onderwijs is het belangrijk de technologische component te versterken en reeds in het basisonderwijs voldoende aandacht aan technologische opvoeding te besteden. De overheid zal daarom een concept technologische opvoeding uitwerken voor zowel het basis- als het secundair onderwijs. Er zal daarbij rekening worden gehouden met de vaststellingen van de inspectie bij de doorlichting van de technologische opvoeding in het secundair onderwijs. De herziening en/of implementatie van de eindtermen zal mede in functie van dat concept gebeuren.

De realisatie van het actieplan zal gebeuren in nauwe samenwerking met alle onderwijspartners en de verschillende beroepssectoren. Nascholing en bijscholing van het personeel zullen hierbij kritische aandachtspunten zijn.

3.2. Activeren en verstevigen van de samenwerking met de beroepenwereld

De bestaande convenanten onderwijs-bedrijfsleven zullen kritisch worden onderzocht. Nieuwe convenanten zullen kaderen in een coherent conceptueel geheel: duidelijke doelstellingen en afspraken, netoverschrijdende samenwerking, inbreng van het bedrijfsleven in de kwaliteitszorg van de scholen.

Meer gerichte inspanningen zullen worden gedaan om de stages als een inherent deel van alle opleidingen in het TSO en BSO uit te bouwen en de werkervaring voor alle opleidingen in het deeltijds beroepssecundair onderwijs te verzekeren. Ook Vlaamse overheidsinstellingen zullen hun verantwoordelijkheid ter zake moeten opnemen.

Om de scholen toe te laten nog beter aan te sluiten bij de technologische ontwikkelingen in het bedrijfsleven, zal ik starten met regionale technologische centra². Bedoeling is om via regionaal overleg en convenanten het concept concreet gestalte te geven. De centra zullen de scholen (hoog)technologische infrastructuur en opleidingsonderdelen aanbieden. Personeel uit scholen en bedrijven zullen de opleidingen verzorgen. De centra zullen ook instaan voor het verzorgen van nascholing en contractonderwijs.

4. Kwaliteitszorg en –bewaking optimaliseren

4.1. Doelmatigheid van de inspectie en de begeleiding

Ik heb een studieopdracht uitgeschreven om de doelmatigheid van de inspectie en de begeleidingsdiensten te onderzoeken. Het is de bedoeling dat die studie in 2001 wordt afgerond. De resultaten ervan zullen een basis leveren om de respectieve beheersovereenkomsten voor te bereiden.

Nu de formatie van de inspectie vervolledigd is, zijn alle voorwaarden om de efficiëntie van de doorlichtingen te verhogen, vervuld. De inspectie heeft de nodige schikkingen getroffen om alle scholen minstens één maal om de zes jaar door te lichten.

4.2. Meten van leerlingenprestaties

De overheid moet kunnen opvolgen in welke mate de eindtermen of ontwikkelingsdoelen worden gerealiseerd op het niveau van het onderwijssysteem in zijn geheel. Hiervoor kan ze onder meer een beroep doen op periodieke peilingen. Via representatieve steekproeven worden de prestaties van leerlingen anoniem vastgesteld en resultaten op het niveau van het onderwijssysteem berekend. Tijdens dit werkjaar zal ik een hanteerbaar en betrouwbaar systeem van periodieke peilingen laten uitwerken. Daarbij zal worden bepaald welke eindtermen en ontwikkelingsdoelen prioritair aandacht verdienen. Tevens zal een organisatiestructuur voor het verwezenlijken van de periodieke peilingen worden opgezet.

5. De eindtermen finaliseren en basiscompetenties ontwikkelen

De bespreking en de decretale bekrachtiging van de eindtermen, ontwikkelingsdoelen en basiscompetenties door het Vlaams Parlement illustreren hun maatschappelijk belang. Ik vind

² Deze regionale technologische centra mogen niet worden verward met de regionale expertisenetwerken. Deze laatste zijn immers samenwerkingsverbanden die instaan voor het aanbieden van nascholing aan leerkrachten inzake het educatief gebruik van ICT (zie verder).

het essentieel dat de eindtermen, ontwikkelingsdoelen en basiscompetenties beperkt blijven tot wat maatschappelijk fundamenteel wordt geacht en voldoende ruimte laten voor de creativiteit en deskundigheid van schoolteams en leerkrachten.

5.1. Secundair onderwijs

Ik zal het kaderdecreet betreffende de eindtermen, ontwikkelingsdoelen en basiscompetenties in het secundair onderwijs onverwijld indienen bij het Vlaams Parlement. Dit decreet behelst de vereenvoudiging van een aantal begrippen en de omschrijving van het begrip basiscompetenties. De basiscompetenties worden de kwaliteitseisen voor het specifieke gedeelte van de studierichtingen vanaf de tweede graad. Ze worden ontworpen in samenspraak met alle onderwijspartners en de betrokken beroepssectoren.

De ontwerpen van eindtermen voor de basisvorming tweede en derde graad zullen nog dit najaar bij het Vlaams Parlement worden ingediend. De eindtermen voor de basisvorming van het derde jaar van de derde graad beroepssecundair onderwijs worden afzonderlijk ontwikkeld. Er zullen voorstellen worden geformuleerd tegen 15 april 2001. Deze zullen rekening houden met het feit dat de "zevende jaren beroepssecundair onderwijs" aanleiding geven tot het verkrijgen van een diploma secundair onderwijs, dat toegang verleent tot alle vormen van tertiair onderwijs.

De basiscompetenties algemeen secundair onderwijs zijn gefinaliseerd en worden voor advisering aan de Vlaamse onderwijsraad voorgelegd.

De voorstellen van ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon basisonderwijs type 1 en 7 liggen momenteel voor advisering bij de Vlaamse onderwijsraad. Van zodra ik dit advies heb ontvangen, zal ik ze via de Vlaamse regering ter goedkeuring aan het parlement voorleggen. Dit schooljaar zal ik de Vlaamse Onderwijsraad ook advies vragen over de ontwikkelingsdoelen voor de algemene vorming van opleidingsvorm 3 van het buitengewoon secundair onderwijs.

5.2. Volwassenenonderwijs

Van zodra de basiscompetenties voor het voltijds secundair onderwijs zijn goedgekeurd, zullen deze ook van toepassing zijn voor identieke opleidingen aangeboden in het onderwijs voor sociale promotie en via het begeleid individueel studeren (BIS). Het tweedekansonderwijs dat vanaf het schooljaar 2000-2001 zelf diploma's secundair onderwijs kan uitreiken, zal nu ook zijn leerplannen afstemmen op de eindtermen van het voltijds onderwijs.

Voor het specifieke aanbod van het volwassenenonderwijs formuleerde de overheid geëigende voorstellen van basiscompetenties. Deze voorstellen zijn bij de Vlaamse Onderwijsraad voor advies ingediend.

Voor de basiseducatie is een doorstroming naar het onderwijs voor sociale promotie, het tweedekansonderwijs of een aanbod van andere opleidingsverstrekkers uiterst belangrijk. Daarom heeft de overheid het Vlaams Ondersteuningscentrum voor de basiseducatie gevraagd eindtermen en ontwikkelingsdoelen te formuleren, die gericht zijn op de verhoging van de zelfredzaamheid en de reken-, lees-en schrijfvaardigheid tot op het niveau van de eerste graad secundair onderwijs.

6. Het onderwijs afstemmen op de verschillen tussen leerlingen

6.1. Evalueren van het onderwijsvoorrrangs- en zorgverbredingbeleid, het onthaalbeleid voor anderstalige nieuwkomers en het non- discriminatiebeleid.

Sinds de invoering van het onderwijsvoorrrangs- en zorgverbredingbeleid, is gebleken dat een blijvende aandacht van de overheid nodig is voor scholen die door de specificiteit van hun leerlingenpopulatie een zwaardere opdracht hebben. Scholen met veel leerlingen die ernstige problemen ervaren in de reguliere schoolwerking, moeten de nodige middelen krijgen om al hun leerlingen in functie van hun capaciteiten zo ver mogelijk te brengen in hun leerproces. Ik zal er dan ook voor zorgen dat scholen verder gelijke kansen kunnen creëren voor hun leerlingen door hen verschillend te behandelen. Via een evaluatie van het tot nu toe gevoerde beleid, zal ik een visietekst aan het parlement voorleggen om de discussie over een geïntegreerd gelijke-kansenbeleid in het onderwijs op te starten. De uittekening van dat beleid moet gebeuren in een brede samenspraak met de scholen en leerkrachten, maar in het bijzonder met vertegenwoordigers van de doelgroepen. Het decreet inzake bescherming van de rechtspositie van de leerlingen zal het recht van de leerling op een inschrijving in de school van zijn of haar keuze vastleggen. Niet alle scholen zijn bereid leerlingen met leermoeilijkheden te aanvaarden. Hoewel de weigering van leerlingen niet altijd expliciet gebeurt, wens ik een aanvaardingsplicht voor alle onderwijsinstellingen in te voeren. Het engagement van en het overleg tussen de scholen blijft een belangrijke basis om op lokaal vlak de kansarmoede binnen het onderwijs aan te pakken.

Een eerste poging tot een meer geïntegreerde benadering van de kansarmoedeproblematiek in de scholen werd gerealiseerd in het project rond scholen met “bijzondere noden” uit het gewoon secundair onderwijs. Sinds 1 september 2000 krijgen de 71 in aanmerking komende scholen extra ondersteuning. Ze kunnen bijkomend gekwalificeerd personeel inzetten om kansarmoede en risicogedrag aan te pakken. Een a posteriori-toetsing zal de kwaliteit van de geleverde inspanningen nagaan. De inspectie en de administratie zullen de werking van het extra personeel en de invulling van de engagementen over het schooljaar heen opvolgen en evalueren.

Het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers zal ook in de toekomst als een afzonderlijke beleidslijn worden uitgetekend. Voor het basisonderwijs verwacht ik dat dit schooljaar minstens evenveel scholen als vorig schooljaar een dossier zullen indienen voor het inrichten van een onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers. Vanaf 1 september 2001 zal in aanvullende lestijden worden voorzien voor de vijfjarige anderstalige nieuwkomers. Om tegemoet te komen aan de snel stijgende behoefte werd het aantal scholen voor secundair onderwijs dat onthaalklassen mag organiseren, dit schooljaar opgetrokken.

In het kader van de inburgering en om concentratiescholen te ondersteunen in het actiever betrekken van allochtone ouders bij het schoolleven van hun kinderen, zullen projecten rond Nederlands als tweede taal (NT2) in het basisonderwijs starten. Het is de bedoeling de kennis van het Nederlands van allochtone ouders te stimuleren via de opvolging van het onderwijs van hun kinderen. Scholen die in het project stappen, krijgen de mogelijkheid hiervoor onder meer een beroep te doen op leerkrachten NT2. Ook concentratiescholen moeten de mogelijkheid krijgen uit te groeien tot ontmoetingsplaatsen van leerkrachten, leerlingen, ouders en buurtbewoners.

6.2. Optimaliseren van het buitengewoon onderwijs en van de samenwerking met het gewoon onderwijs

Momenteel loopt er wetenschappelijk onderzoek naar de relevantie van de types die het buitengewoon onderwijs in Vlaanderen hanteert. Het is mijn bedoeling de discussie over categoriaal versus niet categoriaal onderwijs aan kinderen met specifieke onderwijsbehoeften met de resultaten van dat onderzoek te stofferen. Mede ook op basis van de bevindingen van dat onderzoek zal ik een decretaal kader voor het buitengewoon secundair onderwijs (BUSO) laten voorbereiden. Met het oog daarop zal het buitengewoon onderwijs dit jaar prioritaire aandacht krijgen bij de planning van mijn schoolbezoeken.

Steeds meer ouders van gehandicapte leerlingen kiezen voor het gewoon onderwijs. Meer dan ooit is het daarom aan de orde na te gaan in hoeverre de scholen voor gewoon onderwijs een antwoord kunnen bieden op vragen naar inclusie en op welke wijze de enorme expertise vanuit het buitengewoon onderwijs ten volle kan benut worden. Een conceptnota over het geïntegreerd onderwijs (GON) is reeds in volle voorbereiding. Enerzijds zullen een aantal knelpunten binnen de bestaande reglementering opgelost worden (prestatieregeling, vervoersonkosten...). Anderzijds zal in deze context worden onderzocht hoe het GON zich verhoudt tot de idee van het Inclusief Onderwijs. Het geïntegreerd onderwijs heeft reeds ten dele de bedoeling niet louter leerling-gericht te werken, maar ook om het leerkrachtenteam meer handelingsbekwaam te maken. Dit onderdeel van het GON zal nu verder uitgediept worden.

7. Wegwerken van financiële drempels

7. 1. Realiseren van de kosteloosheid van het leerplichtonderwijs

Om tegenstrijdige rechtspraak in het leerplichtonderwijs te vermijden, zal in 2001 één commissie laakbare praktijken worden opgericht voor het basis- en secundair onderwijs. De bevoegdheid van de commissie zal worden uitgebreid, maar identiek zijn voor beide onderwijsniveaus (onder meer kosteloze toegang, handelsactiviteiten, politieke propaganda, oneerlijke concurrentie, sociale voordelen, sponsoring en reclame). Inspraak van meerdere onderwijsactoren zal voorzien zijn, zoals onder meer het kinderrechtencommissariaat, ouderverenigingen, onderwijsexperts.

De omschrijving van de kosteloosheid voor respectievelijk het basis- en het secundair onderwijs zal decretaal worden vastgelegd. In de discussies rond kosteloosheid zijn de medezeggenschap van de ouders, de eindtermen, het bestaan van studietoelagen in het secundair onderwijs en de aandacht voor kansarmoede essentieel.

7.2. Een kwaliteitsvol leerlingenvervoer verzekeren.

De overheveling van het leerlingenvervoer naar De Lijn wordt voorbereid.

Met ingang van 1 september 2000 gebeurden een aantal reorganisaties die leidden tot een uitbreiding van het aantal ritten in het buitengewoon onderwijs. Daardoor worden een aantal te lange ritten ontdebeld. Vanaf 1 januari 2001 zullen nog een aantal bijkomende ritten worden georganiseerd.

De procedure voor het bekomen van betoelaging voor de busbegeleiding is -met ingang van 1 september 2000- sterk vereenvoudigd en versneld. Ik heb het initiatief genomen om de organisatie van de busbegeleiding te verbeteren. Een maximale betrokkenheid van de scholen, een eenvormig statuut voor de busbegeleiders en een betere verloning staan daarbij voorop.

8. Realiseren van vrije keuze en objectieve verschillen

Het decreet basisonderwijs verliet de schoolpactregeling van de vrije keuze en stapte principieel over naar een vrije keuze tussen officieel en vrij onderwijs gebaseerd op een erkende levensbeschouwing. Tijdens het komende werkjaar zal worden nagegaan of de tijd rijp is voor een vrije keuzeregeling los van het juridisch statuut van de scholen. Niet het privaat- of publiekrechtelijk statuut is van belang, wel het pedagogisch project. Er zal worden gestreefd naar een regeling waarbij ouders kunnen kiezen uit een pluraliteit van opvoedingsprojecten gebaseerd op maatschappelijke, pedagogische of levensbeschouwelijke visies. Tegelijkertijd zal de samenwerking tussen scholen met verschillende opvoedingsprojecten worden gestimuleerd.

De kwantificeringsstudie inzake objectieve verschillen is gestart en zal in het voorjaar 2001 worden afgerond. Op basis van de conclusies van dit onderzoek zal de regering tegen het najaar een voorstel formuleren om de financiële middelen van scholen en internaten te baseren op objectieve criteria. Dit zal het voorwerp uitmaken van een parlementair debat.

9. Het draagvlak van de scholen en de Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB's) versterken

9.1. Implementeren van het decreet op de CLB's

De Centra voor Leerlingenbegeleiding zijn operationeel sedert 1 september 2000. Er zijn nu 75 CLB's, 24 van het gemeenschapsonderwijs, 5 van het gesubsidieerd officieel onderwijs en 46 van het gesubsidieerd vrij onderwijs. De personeelsleden uit de PMS- en MST-centra zijn overgedragen naar de CLB's.

De werking van de netoverschrijdende stuurgroep werd geëvalueerd en bijgestuurd. Initiatieven zoals een deontologische code, een uniform registratiesysteem en het opstellen van "schoolloopbanen" staan momenteel op stapel.

De inspectie ontwikkelde een instrument om de nieuwe werking van de CLB's en de integratie van PMS en MST te evalueren. Tijdens de schooljaren 2000-2001 en 2001-2002 zal een eerste evaluatie plaats vinden.

9.2. Realiseren van de samenwerking tussen onderwijs en welzijn

Het strategisch plan "integrale jeugdhulpverlening" beoogt de optimalisering van het hulpverleningsaanbod voor minderjarigen gaande van informatie- en adviesverstrekking tot en met residentiële hulp. De Centra voor Leerlingenbegeleiding spelen daarin uiteraard een belangrijke rol door vroegsignalering en detectie van hulpvragen. In het schooljaar 2000-2001 zullen in een beperkt aantal pilootregio's projecten starten om de samenwerking tussen onderwijs en welzijnsinstanties in het aanpakken van problemen van jongeren te bevorderen.

In de samenwerking met welzijn zal speciale aandacht uitgaan naar de leerlingen van het deeltijds beroepssecundair onderwijs. In het kader van het modulariseringsproject zal worden gezocht de sociale vaardigheden van die jongeren via uiteenlopende vormen van werk- en leerervaringen te stimuleren.

10. Informatie- en communicatietechnologie (ICT) integreren.

10.1. Het educatief gebruik van ICT volwaardig integreren in alle niveaus en sectoren van het onderwijs.

In mijn beleidsnota formuleerde ik ambitieuze doelstellingen rond de integratie van informatie- en communicatietechnologie (ICT) in het onderwijs. Inmiddels engageerde de Vlaamse regering zich ook tot het uitvoeren van de conclusies van de Top van Lissabon. Deze bevatten precieze doelstellingen met betrekking tot het versneld invoeren van ICT in het onderwijs.

PC/KD zal volgend schooljaar worden verder gezet en over de bijkomende middelen zal overlegd worden om een optimale aanwending te bereiken. Het programma zal geleidelijk worden uitgebreid naar andere onderwijssectoren. Van zodra op federaal vlak het nodige kader wordt geschapen voor het verschaffen van gunstvoorwaarden inzake internetverbindingen in het onderwijs, zal ik met de betrokken telecomoperatoren een overeenkomst sluiten.

De regionale expertisenetwerken, die moeten voorzien in nascholing inzake het pedagogisch gebruik van ICT en in technische en organisatorische ondersteuning van scholen, dienen volledig operationeel te zijn.

Nog dit jaar organiseer ik in samenwerking met het Vlaams Economisch Verbond (VEV) en de vzw. Computers op School en Thuis (CST) een grootschalig ICT-forum. Op het ICT-Forum zullen de doelstellingen en kritische succesfactoren van het ICT-beleid in het onderwijs worden uitgeklaard, taakafspraken gemaakt, engagementen aangegaan en partnerschappen gesloten. Dit brede overleg met alle betrokkenen zal uitmonden in een geïntegreerd ICT-beleidsplan.

In het kader van het actieplan levenslang leren zullen de nodige randvoorwaarden gecreëerd worden om elke burger te laten participeren in de informatiemaatschappij.

Geactualiseerde gegevens over de aanwezigheid en het gebruik van ICT-infrastructuur in de scholen, zullen nog in de loop van dit schooljaar beschikbaar zijn.

Op basis hiervan zal onderzocht worden hoe de toegang tot de beschikbare infrastructuur kan verbeterd worden. Om de technologische ontwikkelingen met betrekking tot mens en maatschappij op te volgen en in functie daarvan het beleid te adviseren voor de verdere uitbouw van ICT in Vlaanderen rond levenslang leren, zal een ICT-platform worden opgestart.

10.2. Flexibele leerplatforms voor levenslang leren opzetten.

Uit de evaluatie van één jaar werking van het Begeleid Individueel Studeren (BIS, voorheen schriftelijk onderwijs) blijkt dat er onvoldoende ruimte is om volwassen cursisten aan te trekken. Een aantal maatregelen zullen het BIS-fonds armslag geven. Momenteel wordt de

digitale implementatie van BIS voorbereid waarbij er rekening gehouden wordt met wat reeds op dit vlak bestaat bij de andere constitutionele aanbieders. Het is de bedoeling om ter verhoging van de participatiegraad een volwaardig elektronisch leerplatform aan te bieden (ODL-platform). In samenspraak met VDAB en VIZO zullen begin 2001 verscheidene cursussen on-line via dit leerplatform aangeboden kunnen worden.

11. Een participatieve schoolcultuur stimuleren

Om de participatie te hertekenen op zowel het niveau van de centrale overheid als dat van de schoolbesturen is een participatiedecreet in voorbereiding. Dat decreet zal o.a. een evenwicht garanderen tussen enerzijds dynamiek, inzet en welbevinden van alle betrokkenen en anderzijds een werkbare en snelle besluitvorming. Ik zal vermijden dat het decreet al te veel nieuwe of parallelle structuren of regels creëert.

Op centraal niveau zal vooral aandacht gaan naar de hertekening van de opdracht en de samenstelling van de Vlaamse Onderwijsraad. Ik heb de Vlaamse onderwijsraad gevraagd mij voorstellen ter zake voor te leggen rekening houdende met de met redenen omklede motie van het Vlaams Parlement.

Binnenkort zal ik een nota met de krachtlijnen van de participatieregeling ter discussie aan alle betrokkenen voorleggen. Het is mijn bedoeling om tegen midden 2001 de krijtlijnen van het participatiedecreet uit te werken.

Het afgelopen jaar werkte de Koning Boudewijnstichting het kader uit voor een zelfstandig steunpunt leerlingenparticipatie. De administratie tekende de inhoudelijke opdracht van het steunpunt uit in samenwerking met het kinderrechtencommissariaat, de Vlaamse Scholierenkoepel, de begeleidingsdiensten, een aantal scholen en externe deskundigen. Eind 2000 zal het steunpunt zijn werking als zelfstandige VZW starten. De overheid zal met de VZW een beheersovereenkomst sluiten, waarin de jaarlijks te realiseren doelstellingen worden vastgelegd.

De ouderverenigingen leveren een belangrijke bijdrage tot het ondersteunen van de participatie van de ouders in het beleid van de scholen. In de lijn van de principiële opties van het regeerakkoord, de beleidsnota onderwijs en vorming en de resolutie van het Vlaams parlement betreffende bijsturing van de regelgeving voor de ondersteuningscentra van ouderverenigingen en de erkende verenigingen die vorming voor ouders en schoolgaande kinderen organiseren (5 juli 2000) werden de middelen verhoogd.

12. Leerplicht, leerrecht en leerlingenrechten

In navolging van de regeling voor het secundair onderwijs, zal tijdens het schooljaar 2000-2001, op experimentele basis een nieuwe regelgeving inzake de controle op de regelmatige aanwezigheid van de leerlingen in het basisonderwijs worden voorbereid. Het experiment zal een nieuwe benadering van de ongewettigde afwezigheid van leerlingen uitwerken, die de scholen stimuleert onmiddellijk met de betrokken kinderen, hun ouders en de bevoegde CLB's contact op te nemen en in te gaan op de achterliggende oorzaken van het spijbelen.

De federale overheid besliste 315 startbanen te financieren voor projecten binnen onderwijs. In overleg met de ministers bevoegd voor Stedelijk beleid en mobiliteit opteerde ik ervoor 100 startbanen in het secundair onderwijs vanaf 2001 open te stellen voor de preventie van

antisociaal gedrag op school. De overige startbanen zullen dan later worden ingezet voor de verkeersveiligheid in basisscholen. De bedoeling is jongeren met hoogstens een diploma secundair onderwijs -onder begeleiding en na een basistraining- op een zinvolle manier in te zetten op school en hen hierdoor te motiveren eventueel verder te studeren of actief naar werk te zoeken.

Momenteel wordt het decreet op de bescherming van de rechtspositie van de leerlingen volop voorbereid. De bestaande bepalingen over de rechtspositie van de leerlingen zullen worden samengebracht in een coherente regeling. Naast het inschrijvingsrecht van de leerlingen zullen daarin ook de tucht- en orderegelgeving en principiële richtlijnen inzake de regeling van de examens worden opgenomen. Voor deze laatste regelingen zal een op bemiddeling gerichte procedure worden uitgewerkt.

13. Zorgen dat leerlingen graag naar school gaan

Om de ruime creatieve vaardigheden van alle leerlingen via de basisvorming van het leerplichtonderwijs te stimuleren, zal Canon -de cultuurcel van het departement onderwijs- haar projectwerking verder zetten. De culturele centra zullen worden aangespoord om hun programmatie voor scholen uit te breiden. Projecten opgezet in samenwerking met musea moeten ervoor zorgen dat leerlingen via interactieve groepsbezoeken in schoolverband gemakkelijker de stap zetten naar een individueel museumbezoek.

Voor het aanzwengelen van de creativiteit van de leerlingen is de houding van de leerkrachten aangaande kunst en cultuur uiteraard cruciaal. Daarom zal ik met de minister bevoegd voor cultuur de haalbaarheid nagaan van het invoeren van een leerkrachtenpaspoort. Er zal onder meer naar de bereidheid van de diverse kunst- en cultuursectoren worden gepeild om gunstvoorwaarden voor leerkrachten te voorzien. De domeinen van sport en toerisme zullen eveneens bij deze gesprekken betrokken worden.

Wat de sportbeoefening betreft, zullen scholen worden gesensibiliseerd om op lokaal vlak samen te werken rond de organisatie van sportactiviteiten en het gebruik van sportinfrastructuur. De ervaringen uit het project 'de school open voor de sport' van de Koning Boudewijnstichting zullen worden verwerkt tot een model van overeenkomst dat de scholen een juridische basis voor deze vorm van samenwerking kan verlenen.

De werking van de Stichting Vlaamse Schoolsport zal worden bijgestuurd naar een meer recreatieve sportbeoefening op basis van de resultaten van de lopende evaluatiestudie.

Om een betere coherentie van de boodschappen van de overheid naar de jongeren toe te verzekeren, zal ik laten onderzoeken op welke wijze de communicatie vanuit de verschillende kanalen onderling kan worden afgestemd.

14. Opvang van het jonge kind' optimaliseren

Sinds 1 september 2000 wordt in uitvoering van CAO V geleidelijk een hogere weging toegepast van de kleuters van 2,5 tot 3 jaar voor de berekening van de omkadering. Daaraan gekoppeld kunnen in het gewoon kleuteronderwijs ook kinderverzorg(st)ers werken. In samenwerking met mijn collega bevoegd voor welzijn zal ik een aantal maatregelen uitwerken, die moeten zorgen voor een vlottere overgang van opvang naar onderwijs. Hierbij

zal aandacht gaan naar de opleiding van zowel kinderverzorg(st)ers als kleuterleid(st)ers en naar de omkadering en de opvang in het kleuteronderwijs.

Eveneens in samenwerking met mijn collega voor welzijn zal ik maatregelen uitwerken om de buitenschoolse opvang van kleuters en leerlingen te verbeteren.

15. Het tertiair onderwijs versterken in de uitvoering van zijn maatschappelijke opdracht

15.1. De overgang van het secundair naar het tertiair onderwijs optimaliseren

Vanaf dit schooljaar start -in partnerschap met de VIOR- het project voor de optimalisering van de overgang van het secundair naar het tertiair onderwijs. Dat project zal worden begeleid door een stuurgroep van ambtenaren, deskundigen en vertegenwoordigers uit het veld (secundair en tertiair onderwijs). Een stappenplan zal diverse maatregelen groeperen om het keuzeproces van de leerlingen te verbeteren en hun slaagkansen te verhogen. Via pilootprojecten in het secundair en het tertiair onderwijs zullen een aantal van die maatregelen worden uitgetest.

15.2. Vereenvoudiging van de regelgeving

Het voorontwerp van decreet inzake het tertiair onderwijs stemt de regelgeving op de hogescholen en deze op de universiteiten beter op elkaar af om onder meer de samenwerking tussen hogescholen en universiteiten te verbeteren. Ik zal dat ontwerpdecreet rond de jaarwisseling ter goedkeuring aan het Vlaams parlement voorleggen.

De regelgeving betreffende de financiering van de Bijzondere Onderzoeksfondsen (BOF) wordt vereenvoudigd. Tevens worden middelen voor onderzoek -die voorheen via aparte kanalen werden toegekend- geïntegreerd in het BOF. Volgend jaar zullen nog een aantal kleine financieringskanalen worden afgebouwd en hierin opgenomen. Op deze wijze krijgen de universiteiten de mogelijkheid deze middelen beter te integreren in hun onderzoeksstrategie. Het toezicht op de besteding van onderzoeksmiddelen verschuift van een administratieve controle naar een inhoudelijke verantwoording.

Aansluitend op de decretale invoering van een nieuw financieringsmodel voor de universiteiten, zal de regelgeving op het tertiair onderwijs diepgaand worden vereenvoudigd.

15.3. De structuur van het tertiair onderwijs hertekenen

Vlaanderen heeft de Verklaringen van de Sorbonne en Bologna ondertekend. In het nakomen van dat engagement wil ik evenwel niet over één nacht ijs gaan. Discussies in Vlaanderen en in onze buurlanden tonen aan dat Europa voor een zeer complexe uitdaging staat, waarvoor geen eenvoudige oplossingen bestaan. Er zal zeer zorgvuldig en planmatig moeten gewerkt worden. De ervaring met hervormingen in andere onderwijsniveaus heeft immers geleerd dat het heroriënteren van foute beleidsbeslissingen moeilijk is en vaak zware financiële inspanningen vergt.

Het Sorbonne- en Bologna-proces behelst een grotere transparantie en herkenbaarheid van kwalificaties. De nadruk ligt op het waarborgen van de kwaliteit van de opleidingen. Europa beschikt immers over een belangrijke troef in de globaliserende economie, namelijk de

traditie van een brede toegang tot kwaliteitsvol tertiair onderwijs dat in een variëteit van vormen wordt aangeboden.

Een versterking van de autonomie, een vereenvoudiging van de regelgeving en meer financiële armslag zijn minimale voorwaarden om de instellingen toe te laten Europees competitief te blijven, maar volstaan niet. Bijkomende aanpassingen aan de regelgeving op de onderwijsorganisatie zijn noodzakelijk. De VLHORA heeft mij hierover reeds een advies bezorgd. Andere maatschappelijke geledingen hebben dit eveneens gedaan. De VLIR bereidt momenteel een basisdocument voor.

Begin volgend jaar zal ik een reeks aanpassingen aan de regelgeving voorstellen, die het tertiair onderwijs zullen toelaten als een volwaardige partner mee te spelen in het ‘Bologna-proces’. In mei 2001 zullen de landen die de Bologna-verklaring ondertekend hebben, in Praag een stand van zaken opmaken en voorstellen bespreken omtrent de wijze waarop deze principes concreet kunnen geïmplementeerd worden. Vlaanderen zal hierbij een belangrijke verantwoordelijkheid krijgen. Immers in de tweede helft van volgend jaar neemt België het voorzitterschap van de Europese Unie op zich (zie verder). De Belgische overheden hebben afgesproken dat de Vlaamse gemeenschap het voorzitterschap opneemt voor de onderwijsdossiers. We krijgen dus als opdracht de resultaten van deze conferentie mee gestalte te geven.

15.4. Het tertiair onderwijs optimaliseren

In juli 2000 keurde de Vlaamse regering principieel de krachtlijnen goed van een nieuw financieringsmodel voor de universitaire werkingstoelagen. In de periode 2001-2004 zullen de werkingstoelagen van elke instelling niet langer worden berekend op basis van het gewogen aantal studenten en zullen de werkingstoelagen gefaseerd worden verhoogd. In dat financieringsmodel wordt ook gestart met het doorvoeren van een aantal bijsturingen in de betoelaging. Daarnaast wordt een universitair herstructureringsfonds ingesteld, deels gevoed met een voorafname op de enveloppe van elke instelling, deels met bijkomende middelen. Dit herstructureringsfonds zal worden gebruikt om het universitair onderwijsaanbod te optimaliseren, de onderwijsvernieuwing en het levenslang leren te stimuleren. Hierbij zal gewerkt worden met een stelsel van convenanten, waarbij universiteiten of consortia van Vlaamse universiteiten met de overheid resultaatsverbintenissen sluiten.

Momenteel bereidt de VLIR een advies voor over de technische invulling van het concept “convenant”. In de mate dat het aansluit bij de beleidsopties van het regeerakkoord en van mijn beleidsnota, zal ik ermee rekening houden bij het formuleren van het voorstel dat ik in de loop van de volgende maanden aan de Vlaamse regering zal voorleggen.

Het ontwerp van decreet tot herziening van de universitaire financiering zal zo spoedig mogelijk bij het Vlaams Parlement worden ingediend. Het is mijn bedoeling dit convenantenstelsel onmiddellijk na de goedkeuring van het decreetaal kader op te starten.

Het nieuw universitair financieringsmodel zal vanaf 2005 progressief worden toegepast. Hoewel het absoluut noodzakelijk is de enveloppe van elke universiteit tijdelijk los te maken van het aantal studenten, kan dit niet zonder meer worden bestendigd. Een analyse van buitenlandse modellen leert dat er steeds een studentafhankelijke component zit in de basisfinanciering van de universiteiten. Studenten worden mee in rekening genomen in een model waarin ook andere elementen meespelen zoals de kostprijs van opleidingen, het

opleidingsaanbod van de instelling, de onderzoekscapaciteit en de kwaliteit van het onderwijsaanbod. Om de besprekingen hierover voor te bereiden, zal ik in 2001 een grondige analyse laten uitvoeren van de kostprijsstructuur van de Vlaamse universiteiten.

Het samenwerkingsverband tussen het Limburgs Universitair Centrum en de Universiteit Maastricht kan uiteindelijk worden verwezenlijkt. Meer zelfs, er wordt niet langer alleen een samenwerkingsverband beoogd, maar de totstandkoming van een geïntegreerde transnationale universiteit, belast met onderwijs, onderzoek en dienstverlening. Op termijn zal deze nieuwe universitaire instelling zijn twee stichtende universiteiten opslorpen. Een eerste stap in de concrete realisatie van deze doelstelling is de gezamenlijk oprichting van een nieuwe instelling. De LUC en de UM zullen van bij de start hieraan een deel van hun onderwijsbevoegdheid toevertrouwen, met name levenswetenschappen, ICT en onderwijskunde. Het overleg met mijn Nederlandse collega Hermans zal in de loop van dit jaar nog uitmonden in een verdrag waarmee Nederland en Vlaanderen deze nieuwe instelling zullen erkennen als een universiteit. Mede in het licht van het Bologna-proces, vormt de oprichting van de Transnationale Universiteit Limburg een uniek experiment met een duidelijke voorbeeldfunctie in Europa.

Voor de hogescholen werden de bijkomende middelen die nodig zijn voor de kost van het TBS55+stelsel tot en met 2006 decretaal vastgelegd. Met de CAO V wordt de TBS55+ volledig uit de enveloppe gehaald en op een aparte basisallocatie geplaatst. Om tegemoet te komen aan de bestaande, dikwijls omvangrijke behoefte aan investeringsmiddelen van de hogescholen, wordt vanaf 2000 het budget voor investeringen verhoogd. Deze maatregelen moeten toelaten de infrastructuur van de hogescholen te optimaliseren.

Aansluitend op het advies dat de VLHORA mij tegen 1 november 2000 heeft beloofd, zal ik de discussie over de optimalisering van het onderwijsaanbod van de hogescholen opstarten. Twee punten zullen hierbij aan de orde zijn. Ten eerste is er voor de hogescholen nog een marge voor schaalvergroting op instellingsniveau door verdere fusies. De grote uitdaging is evenwel het realiseren van schaalvergroting op het niveau van de opleidingen en de opties. Een optimalisering op dit niveau zal resulteren in reële en berekenbare voordelen. Ook hier bieden samenwerkingsakkoorden wezenlijke mogelijkheden tot een meer efficiënte aanwending van de middelen.

In de decreten die voor het tertiair onderwijs worden voorbereid, zal ik incentives voorstellen om de afbouw van vaak dun bevolkte opleidingen en opties te stimuleren en de samenwerking tussen de instellingen te bevorderen. Hiermee zal het regelgevend kader worden gecreëerd om de programmatiestop progressief op te heffen.

In de loop van volgend jaar zal ik ook de problematiek van de hogere kunstopleidingen aanpakken. Ik ben mij er goed van bewust dat elk scenario voor- en nadelen heeft en technische problemen stelt. Indien bijvoorbeeld zou geopteerd worden voor het concept “aparte kunsthogescholen”, is een decretaal kader nodig, waarbij voor sommige bepalingen een bijzondere parlementaire meerderheid noodzakelijk is. Indien wordt beslist te werken met “gekleurd” geld voor de financiering van de kunstdepartementen, wordt de autonomie van de hogescholen, waarvan ze deel uitmaken, beperkt.

15.5. De starheid doorbreken

Om de integratie van het hoger onderwijs voor sociale promotie in het hogescholenonderwijs voor te bereiden, zal ik een audit van de bestaande HOSP-opleidingen laten uitvoeren. Die audit zal tegen juni 2001 afgerond zijn en uitsluitsel geven over de HOSP-opleidingen die het label 'hogescholenonderwijs' verdienen en het studiegebied waaronder ze ressorteren. Over de algemene krijtlijnen van het integratiedecreet wens ik uitgebreid met het werkveld te overleggen. Het is de bedoeling de integratie tegen 1 september 2002 te regelen. Deze integratie zal gekoppeld worden aan de invoering van flexibele leerwegen in het hogescholenonderwijs en aan de globale herziening van de regelgeving op de financiering van de hogescholen.

15.6. De kwaliteit bewaken

De decretaal voorziene evaluatie van het hogescholendecreet is in volle uitvoering. Het is mijn bedoeling alle bij de hogescholen betrokken actoren een stem te geven in deze evaluatie.

De evaluatie van de leefbaarheid conform de beroepsprofielen en de inhoudelijke kwaliteit is toevertrouwd aan de hogescholen zelf, bij monde van de VLHORA. De evaluatie van de leefbaarheid binnen het kader van de maatschappelijke relevantie is toevertrouwd aan externe experts. De evaluatie wordt, zoals voorzien in het hogescholendecreet, afgerond op uiterlijk 1 mei 2002. Het departement Onderwijs coördineert het hele proces. Ik ben ervan overtuigd dat deze breed opgezette evaluatie elementen zal aanreiken om de verdere ontwikkeling van het hogeschoolgebeuren richting te geven.

Het regelgevend kader dat de hogescholen toelaat in alle onafhankelijkheid en openheid de kwaliteitsbewaking van hun onderwijs uit te bouwen, wordt decretaal vastgelegd. Daarbij heb ik getracht de regelgeving inzake de kwaliteitsbewaking van het onderwijsaanbod van de universiteiten en hogescholen zo uniform mogelijk te maken en de autonomie van de hogescholen maximaal te laten spelen. Deze zijn nu aan zet en binnen één of twee jaar zullen we een tussentijdse evaluatie maken.

Het stelsel van kwaliteitsbewaking van universitaire opleidingen werkt bevredigend. De universiteiten kunnen de aanbevelingen van de visitatierapporten evenwel nog beter integreren in hun globale onderwijsbeleid.

De universiteiten en in het bijzonder de Onderzoeksraden staan in de eerste plaats zelf in voor de kwaliteitsbewaking van het universitair onderzoek. Aangezien het direct aan het onderwijs gerelateerd onderzoek in de volgende ronde van onderwijsvisitaties mee in beschouwing wordt genomen, biedt het opzetten van een interuniversitair stelsel van kwaliteitsbewaking op Vlaams niveau slechts een beperkte meerwaarde. Ons academisch onderzoek dient immers niet tegen Vlaamse, maar internationale standaarden te worden afgezet. De universiteiten dienen dan ook veeleer aan te sluiten bij internationale netwerken of deze te initiëren met het oog op de benchmarking van het onderzoek dat in faculteiten en domeinen wordt verricht. In de loop van de volgende maanden zal onderzocht worden in welke mate de overheid hierin een stimulerende rol kan spelen en de regelgeving ter zake eventueel dient bijgesteld te worden. Bij de verdeling van de middelen voor de Bijzondere Onderzoeksfondsen zal vanaf 2001 meer gewicht worden gegeven aan kwaliteitscriteria (cfr. Beleidsbrief 'Wetenschap en Technologische Innovatie'). Dit zal indirect de kwaliteitsbewaking van het universitair onderzoek stimuleren.

Een belangrijk aspect van de kwaliteitsbewaking van het academisch gebeuren is de periodieke beoordeling van het academisch personeel. De eerste evaluatie moet uiterlijk eind 2002 voor elk personeelslid zijn afgerond. Ik zal er nauwgezet op toezien dat dit ook effectief gebeurt. Hierover zal ik trouwens begin volgend jaar formeel met de rectoren een stand van zaken opmaken.

15.7. Toegankelijkheid verbeteren.

Het verbeteren van de toegankelijkheid van het tertiair onderwijs is een centrale doelstelling van het Vlaams regeerakkoord en van mijn beleid. Zo zal met name de verhoging van de sociale voorzieningen voor de studenten van de hogescholen worden uitgevoerd. In dit licht past ook het project ‘studeren met een handicap of chronische ziekte in het tertiair onderwijs’ dat als bedoeling heeft een maximale toegang en studieafroding te bereiken. In 2001 wordt ook het budget voorzien voor het toekennen van studietoelagen verhoogd. De verhoging van de bedragen van de studietoelagen en het beter afstemmen op die categorieën van studenten die het moeilijker hebben om toegang te verkrijgen tot het tertiair onderwijs, laat toe efficiënter tussen te komen in de directe studiekosten. Hiermee wordt een eerste stap gezet in de uitvoering van de doelstellingen geformuleerd in het regeerakkoord en mijn beleidsnota.

Sociale voorzieningen en studietoelagen zijn twee instrumenten waarover de overheid beschikt om de financiële en fysieke barrières die de toegang tot het tertiair onderwijs belemmeren, weg te werken. Ik wil daarom met alle betrokkenen en in de eerste plaats met de studenten een debat voeren over het evenwicht tussen sociale voorzieningen die de hele studentenbevolking ten goede komen en gerichte maatregelen ten voordele van studenten die het om uiteenlopende redenen moeilijker hebben.

15.8. Een soepel en performant personeelsbeleid mogelijk maken

De hogescholen en de universiteiten krijgen als werkgever een grotere autonomie. Ik zal laten nagaan in welke mate de instellingen voor tertiair onderwijs de bevoegdheid kunnen krijgen om een CAO te sluiten. Een grotere éénvormigheid in het personeelsbeleid van de universiteiten en de hogescholen zal worden nagestreefd.

Op basis van het advies over “gender en academici” dat de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB) voor mij voorbereidt, zal ik de universiteiten vragen voorstellen van algemene maatregelen uit te werken om reële obstakels in de academische loopbaan van vrouwen progressief weg te werken.

De universiteiten worden steeds meer geconfronteerd met de concurrentie van het bedrijfsleven en van buitenlandse universiteiten en onderzoeksinstituten die de beste onderzoekers wegplukken. Daarom zal de aantrekkelijkheid van de onderzoeksloopbaan worden verbeterd. De verhoging van de werkingssubsidies en van de middelen van de Bijzondere Onderzoeksfondsen van de universiteiten kunnen het aantal ZAP-formatieplaatsen verhogen en zodoende de doorstroming van postdocs verbeteren.

Binnenkort worden de resultaten opgeleverd van het onderzoek dat ik bestelde naar het mogelijk tekort aan instroom van jonge onderzoekers aan onze universiteiten. Samen met de thans afgeronde studie over het doctoreren aan Vlaamse universiteiten zullen de resultaten

ervan de basis vormen voor een overleg met de academisch wereld inzake het uitstippelen van een personeelsbeleid met de blik op 2010-2020.

16. Leren uitbouwen tot een proces van levenslang en levensbreed leren

In samenwerking met mijn collega's bevoegd voor de beroepsomscholing en –bijscholing en voor de middenstandsopleiding zal ik het actieplan “Een leven lang leren in goede banen” concretiseren en uitvoeren.

De vorige Vlaamse Regering gaf de opdracht een onderzoek uit te voeren naar de “Uitgangspunten en contouren voor een samenhangend beleid inzake levenslang leren in Vlaanderen”. Recent resulteerde dit in een aantal beleidsaanbevelingen. Ik zal die aanbevelingen aangrijpen om, in uitvoering van het actieplan en alle in dit kader reeds aangegane engagementen met mijn collega's bevoegd voor vorming en opleiding een coherent beleid voor levenslang en levensbreed leren verder uit te stippelen, de verantwoordelijkheden af te bakenen en operationele meerjarenplannen uit te werken. Alle actoren die een aandeel hebben in de verwezenlijking van levenslang leren werden reeds opgeroepen hun verantwoordelijkheden op te nemen en hun kerntaken af te bakenen.

Met het oog op het stimuleren van levenslang leren is de certificering van elders verworven competenties een belangrijk aandachtspunt. In combinatie met de modularisering van het onderwijs zal dit laatste zeker bijdragen tot het ontwikkelen van een positievere houding tov. het levenslang leren. In dit kader zal een werkgroep, samengesteld uit vertegenwoordigers van onderwijs, economie en werkgelegenheid, vertegenwoordigers van de sociale partners en experts vanuit de academische wereld, tegen begin 2001 een advies formuleren ivm. een operationeel kader volgens dewelke de erkenning van elders verworven competenties kan gebeuren. Eind 2001 zal begonnen worden met de toetsing en afstemming van het uitgewerkte kader op de bestaande leerinhouden.

Anderzijds zal de certificering van de formele opleidingen aangeboden door VDAB, VIZO en onderwijs verder worden verkend en gekaderd in de ontwikkelingen in Europees verband. Vertegenwoordigers vanuit onderwijs, economie en werkgelegenheid krijgen de opdracht om een gemeenschappelijk actieplan uit te werken en tegen begin 2001 een concreet voorstel te formuleren.

In het kader van de opgenomen uitdaging om het huidige opleidingsaanbod naar de gebruiker toe transparanter te maken en een goede afstemming te realiseren tussen de publieke opleidingsverstrekkers zal enerzijds tegen midden 2001 een afsprakenprotocol tussen VDAB, VIZO en OSP uitgewerkt worden. Anderzijds zullen de Edufora een educatieve kaart ontwikkelen, een behoeftendeckingsrapport uitwerken en een geïnformatiseerde bewegwijzering in het opleidingslandschap realiseren in de loop van 2001.

Om een eerste aanzet te geven aan “het recht van elk individu om actief te worden betrokken bij de ontwikkeling van het beleid inzake levenslang leren”, zullen de Edufora ook reeds starten met de uitwerking van een gebruikersnetwerk.

In 2001 zullen in het kader van de Adult Learner's Week van de Unesco sensibiliseringsacties rond levenslang leren worden opgezet. Bij de evaluatie van de lerarenopleidingen zal worden nagegaan of deze opleidingen competenties ontwikkelen, die het levenslang leren faciliteren.

De voorwaarden tot functionering van de centra voor volwassenenonderwijs zijn verbeterd. Het is nu aan de centra om die mogelijkheden te benutten. Tegelijk werd het kader van de inspectie opgevuld waardoor de kwaliteitszorg in het volwassenenonderwijs verzekerd wordt. Via partnerships met onderwijs-, vormings- en opleidingsinstellingen zal de beroepswereld worden aangespoord om zinvolle stageplaatsen beschikbaar te stellen en dit niet enkel als eerste werkervaring maar tevens voor herintreders in het arbeidscircuit.

Het gecombineerd onderwijs van de centra voor volwassenenonderwijs zal worden gestimuleerd onder de vorm van o.a. contractonderwijs. Het Begeleid Individueel Studeren (BIS) zal hierbij een faciliterende rol spelen. Hierbij zal gestreefd worden naar een samenwerking met VDAB en VIZO.

Het komende werkjaar zal ik, in de lijn van het inburgeringproject en in samenwerking met mijn collega's van welzijn, economie en werkgelegenheid, de mogelijkheden voor de centra voor volwassenenonderwijs en de centra voor basiseducatie om Nederlands Tweede Taal in te richten, uitbreiden om zo spoedig mogelijk de bestaande wachtlijsten weg te werken.

17. Brussel en de Vlaamse Rand

In samenwerking met de VZW Voorrangsbereid Brussel en met de Vlaamse Gemeenschapscommissie heb ik op 1 september 2000 een extra begeleidingskader voor de Nederlandstalige basisscholen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest opgezet. Het begeleidingskader zal de speciale noden van deze scholen intensief aanpakken en naar oplossingen toe werken. De begeleiding zal op school- en klasniveau gebeuren en gedurende meerdere jaren worden volgehouden. Een beleidsgroep zal de werkzaamheden tussentijds evalueren.

Om nieuwe impulsen te geven aan het deeltijds kunstonderwijs in Brussel, krijgen de academies de kans om netoverschrijdend een strategisch plan uit te werken om de aantrekkingskracht van het deeltijds kunstonderwijs in Brussel te vergroten. Dat kan door de samenwerking met het Nederlandstalig basis- en secundair onderwijs te versterken, maar ook door een grotere wisselwerking met culturele organisaties in Brussel en de Rand. Ook projectmatige samenwerking met academies buiten Brussel zal inspirerend werken. Het netoverschrijdend overleg zal ook afspraken maken voor een evenwichtigere spreiding van het onderwijsaanbod over de verschillende Brusselse gemeentes. Het aantal urenleerkracht van de instellingen die een netoverschrijdende samenwerking realiseren, zal worden verhoogd.

In de loop van 2001 zullen de omkadering en de werkingsmiddelen van de kinderdagverblijven van het gemeenschapsonderwijs in Brussel worden getoetst aan de normen van Kind en Gezin.

In het kader van de ondersteuning van scholen in de rand- en taalgrensgemeenten kregen 19 basisscholen extra lestijden toegekend.

18. Voorzitterschap van de Europese Unie

In de tweede helft van 2001 zal België het voorzitterschap van de Europese Unie waarnemen. Ikzelf zal de EU-Raad van onderwijsministers voorzitten. Als thema voor dit voorzitterschap heb ik gekozen voor "Participatie en sociale cohesie". Ik nam het initiatief om -met

medewerking van de andere Gemeenschappen van België - de dag voor de onderwijsraad, namelijk op 28 november 2001- een Europese conferentie te organiseren voor ambtenaren en experts uit de EU-landen en de kandidaat-landen rond het thema “Participatie en sociale cohesie”. Tijdens die conferentie zal de aandacht gaan naar mensenrechten, bescherming van de onderwijsrechten van minderheden, kinderrechten, opvoeding tot burgerschap. Het voorzitterschap wordt intensief voorbereid in samenspraak met de andere gemeenschappen van België. Op 7 en 8 december 2001 organiseert België de slotconferentie van het Europees Jaar van de Talen. Ik zal die conferentie voorzitten in mijn functie van voorzitter van de EU-raad voor onderwijs.